U. 43
13 V 32

13. V 1932

„Carmeni" esietendus.

Umbes 10-ne aastase waheaja järele on „Estonias" unesti lawale toodud Georg Bizet ooper „Carmen" ja seda õigusega, kuna nimetatud teos ewib rohkesti eelduſi läbilöögiks arendamiseks. Ooper on lawaliselt pildikas ja kujunemine elustawa hooga. Kandwa põhja annab Lõunamaa temperament. Mitmekesistawaid wärwe manawad esile salakaubitsejad muſtlased, härjawöitlejad, sõdurid, sigaretitöölised — neiud, tänawapoisikesed jne. See mitmekesidus ei saa laialiskuwaks, kuna arendus kogu aeg ringleb õieti kahe peategelase ümber: need on muſtlasetüdruk Carmen ja seersant José. Pinewuse tõstmiseks naine esitab tugewamat, terawamat iseloomu, mees pehmemat. Lüürilise kontrasti kõwendamiseks on ooperisse toodud lihtmeelne tütarlaps Micaëla, kes aitab ärewel hoida Don José kõlbliſi waateid. Esitatud kahe poole wahel sünnibki intriigide süwenemine.

Muſtlanna Carmen ja sõdur José peamiselt määrawadki ooperi edukа lawalise kujunemise ettekandel. Need mõlemad esietendusel seisid oma ülesannete kõrgusel kummaſtki küljest — laulus kui näitlemises. Amanda Liberts-Rebane oma osſa esiteks sobis hästi, teiseks on ka osa töötatud põhjalikult ning üksikasjaliselt läbi. Ooperi alguses mäng oli pikut kinni, kuid wõttis warsti tugewa hoo ning arenes jõuliselt lõpuni. Karl Ots pakkus meile ühe õnnestunumad kuju. Saawutist Don José käsitamises wõib nimetada kiitwalt. Escamillo osa K. Wiitollile ei ole just kohane: esiteks wälimus nõuab saledamat joont, teiseks häälduamine suuremat särawust (liiategi see partii on mõeldud bassile). Aga antud olukorras Wiitol oli asja juures. Micaëlana O. Torokoff-Tiedeberg esitas seda pehmust, mis seatud wastaspooleks häwitawale carmenlikkusele. Selles wõggi põhjendatud osas sõiski leidub üleantud weniwust ja sentimentaalitsewat literatuuri. Meeldiwa paari moodustasid Ida Aaw-Loo ja Hella Jurikson (Frasquita-Mercédes). N. Suursõõt Zuniga osas rahuldas, kuid ei saawutanud eriliselt head tahawust. W. Weigart, A. Kikas, A. Rinne täitsid ülesande kordaminekuga. Tantsud teises ja neljandas waatuses sooritati hästi üldiselt; solistidena esikohal seisid E. Kubjas ja B. Blinow. Lawa kasutamine oli wiidud läbi otstarbekohasusega; kostüümid ja dekoratsioonid andsid tahawat effektikust.

Teose ühtlustamiseks omalt poolt kaalnwalt aitab kaasa G. Bizet wäga karakteerne, lokaalkoloriidis käsitatud muusika; ta on tahaw, woolaw ja selge. Muusikalise ettewalmistus ilmutas suurt hoolt ja head tahtmist. Läbiwiimine kujunes tasakaalulisekс ning kindlaks. Mis puutub üldtemposse, siis selles leidus küllaltki wajalist hoogu, paiguti ju suurem tung oleks tulnud kasuks (näit. sissejuhatus). Aga teataw ettewaatus — liiati esietendustel — pole ka alati ülearune. Ooperit juhatas J. Aawik. Eb. W.